

Háda Béla¹

A fegyverkezés új korszaka

A hidegháború lezárulását követő két évtized Európában az örök béke illúziójának korszakát hozta el. És ahogy oly gyakran lenni szokott, sokan hajlamosak voltak a világ többi részén zajló eseményeket is ezen optimista szemüvegen keresztül értelmezni. Az Európán kívüli térségek lakóinak nagyobb hányada azonban soha nem érezhette úgy, hogy a háborúk a történelemkönyvek lapjaira száműzött, távoli emlékekké váltak volna. Még akkor sem, ha egyébként a fegyveres konfliktusok száma és intenzitása a megelőző történelmi korszakokkal összevetve globálisan valóban csökkenő tendenciát mutatott. Nem érdemes tagadni azt sem, hogy a nyugati világ politikai és társadalmi elitjeinek békeufóriáját kevésbé zavarták meg Afrika vagy a Közel-Kelet egyes térségeiben kirobbanó összecsapások, amelyek okai és áldozatai iránt általában alig mutattak érdeklődést. Nem meglepő tehát, ha azt tapasztaljuk, hogy míg Európában a védelmi célú ráfordítások az 1990-es évek elejétől a 2000-es évek végéig alacsonyabb szinten álltak, mint az 1980-as évek során, addig például Kelet- és Dél-Ázsiában ilyen hullámvölgy nem azonosítható. Az orosz–ukrán konfliktus 2022. februári nyílt háborús eszkalációja azonban Európába is visszahozta a védelmi kiadások markáns növekedésének és ezzel szoros összefüggésben a fegyveres erők nagyobb arányú technikai korszerűsítésének, korábban elvesztett képességek újjáépítésének időszakát. Ennek kilátásai napjainkban még formálódnak – nem is minden ország esetében látszik erősnek az elköteleződés a folyamat mellett –, ám az nem kétséges, hogy a nyugati országok védelempolitikája sem alakulhat tovább úgy, ahogy 2022 előtt.

A Nemzeti Közszerológiai Egyetem 2023 őszén előfizetett a Military Balance+ adatbázisra, amelynek köszönhetően az itt dolgozó kutatók minden korábbinál nagyobb mennyiségű információhoz férhetnek hozzá a világ országainak fegyveres erőiről, védelmi iparáról és védelmi célú költségvetéséről. A *Nemzet és Biztonság* ezen száma néhány olyan tanulmányt kínál az olvasónak, amelyek a szóban forgó adatbázis felhasználásával készültek. Céljük a fegyverkezési trendek bemutatása a 2014–2024 közötti évtizedre nézve olyan térségek esetében, mint a Közel-Kelet, valamint Kelet- és Dél-Ázsia. Emellett az orosz szárazföldi erők haditechnikai eszközrendszerének alakulásáról is képet kaphatunk az orosz–ukrán háború első két esztendejére nézve, végül pedig a török hadiipar fejlődése és aktuális állapota is terítékre kerül. Az itt közölt tanulmányok egy-egy részterületre fókuszáló, de tanulságos szemelvényeket képviselnek egy tágabb kutatás eredményeiből, amit a John Lukacs Intézet Stratégiai Védelmi Kutatási Programja végez, és amelynek további eredményei rendszeresen publicitást kapnak e folyóirat elkövetkező számaiban is.

---

¹ Háda Béla az NKE EJK JLI tudományos munkatársa. E-mail: hada.bela@uni-nke.hu